

SONIA DEVILLERS EXPORTAȚII

Traducere de Doina Marian

Prefață de Radu Ioanid

POLIROM
2023

Cuprins

<i>Când porcii zburau între Londra și București.</i> <i>O istorie trăită (Radu Ioanid)</i>	9
Numele lor pe listă	17
Țara lor pe hartă	20

Evreii

Unchii.....	27
Micul Paris.....	31
Sinagoga	35
Arhanghelul.....	38
Defulara.....	44
Abatorul	48
Instrumentul cel frumos	52
Mândria.....	55
Românii.....	57
Cuvântul stigmatizat.....	62
Numele nepotrivit.....	68
Ca un roman	72

Comuniștii

Destinul fabulos	77
Uitarea	84
Burghezii	87
Prietena	93
Tovarășii	96
Cosmopoliții	100
Capcana.....	105
Dizgrația.....	110
Ședința.....	114
Hoții.....	116

Porcii

Familia vitregă.....	123
Datoria	126
Casa	129
Luminile.....	134
Apelul telefonic	138
Stratagema	142
Confesiunea	148
Listele lui Jacober.....	152
Porcul cel bun	171
Valiza diplomatică	175
Exterminarea cailor	178

Apatrizii

Cufărul	185
Athénée Palace	189
Intermediarul	193
Plecarea	198
Mica gară	201
Budapesta.....	205
Viena.....	208
Paris	211
Bulevardul Haussmann	214
Umbra lui Schindler	218
Israelienii	223
Evrei de vânzare.....	229
Limba paternă	234
Mulți porci, nici un evreu	239
<i>Postfață la ediția în limba română.....</i>	<i>243</i>
<i>Mulțumiri</i>	<i>249</i>
<i>Bibliografie</i>	<i>251</i>

Familia vitregă

Bogata familie Filderman fugise la Paris, lăsând un fiu și o noră în închisorile din România. Banii familiei Filderman trebuiau să îi poată elibera. În primul rând, pe Lucia. Nu uitau că fusese căsătorită cu unul de-al lor și că încă purta ilustrul lor patronim. Starea ei de sănătate se deteriora în închisoare. Prietena bunicii pierdea smocuri întregi de păr, iar vederea îi era din ce în ce mai slabă. Veștile erau alarmante. După ieșirea din închisoare, Lucia a fost diagnosticată cu glaucom. Astăzi știu că era oarbă când a murit, pentru că boala nu fusese tratată la timp. Celălalt Filderman care se mai afla în România era un caz delicat: Leopold, zis „Poldi”, frate cu soțul Luciei. Era avocat, membru al fostului Partid Țărănist, considerat „o forță reacționară” de regimul comunist. Poldi făcea parte din categoria deținuților politici a căror eliberare nu se negociază cu bacșișuri. A fost condamnat la muncă forțată, repartizat la construcția canalului Dunăre – Marea Neagră, gulagul românesc. Câți deținuți au plătit cu viața pentru realizarea acestei lucrări faraonice?

Familia Filderman se dădea peste cap pentru Poldi, însă Securitatea rămânea neclintită, scoțând în evidență „activitățile sale politice social-democrate” (aceasta este mențiunea care figurează în raport). Trebuia acționat la nivel mai înalt și mai viguros. La Paris, un nume circula clandestin. Numele unui intermediar. El avea o echipă de „hăițași” care știau să adu-mece banii și suferința familiilor românești exilate. Se vorbea în șoaptă despre el. Poliția politică avea urechi peste tot, chiar și în Occident. Se spunea că intermediarul costa scump, chiar foarte scump. Se spunea că era de încredere. Se spunea că cerea un avans considerabil pentru a începe să lucreze. Se spunea că restul i se plătea numai după sosirea resortisantului în Occident. Se spunea că era cetățean britanic, dar că banii trebuiau trimiși la Lucerna, într-un cont de la banca Crédit Suisse. Se spunea că acest bărbat intra și ieșea din România când voia, ceea ce părea suspect și totodată uluitor. Se spuneau toate acestea, dar nu se dădeau detalii. Fără să-l întâlnească vreodată, Fildermanii s-au lăsat pe mâinile lui. În privința nurorii lor, au obținut un rezultat imediat.

Lucia Filderman a ieșit din închisoare abia ținându-se pe picioare, la capătul puterilor. A venit să locuiască cu bunicii mei. I s-a cedat o parte din camera de zi, separată de o draperie. Mama Gabrielei, Roza, dormea deja în camera nepoatelor sale, iar femeia de serviciu locuia în spălătorie. După război, soții Deleanu doriseră să crească gradul de ocupare al casei lor și să

scape astfel de obligația de a găzdui o altă familie. Când bunurile au fost naționalizate, fiecare metru pătrat al caselor particulare a fost luat în calcul. La începutul anului 1961, promiscuitatea îi pune pe toți pe jar. Din fericire, nu a durat. Intermediarul acționa din umbră și i-a deschis Luciei o cale de ieșire spre Occident. Bunicii mei și-au însoțit prietena la aeroport. A părăsit teritoriul românesc fără nici o dificultate. Gabriela o ajutase să-și facă bagajele. Cele două femei se vorbiseră între ele. „Tu pleci prima, apoi ne iei și pe noi”, spusese bunica.

Înainte de plecare, Lucia Filderman a avut grijă să pună o vorbă pe lângă intermediar. Ridicând din umeri, bărbatul a avertizat: contencios politic, familie de cinci persoane, printre care doi foști membri ai Partidului, cazul va fi costisitor. Să fie adunați mai întâi banii și să fie contactat când suma va fi disponibilă. Lucia Filderman cunoștea acum numele lui, Henry Jacober. Și știa unde să-l găsească. În apartamentul său de la primul etaj al unui hotel legendar din București, Athénée Palace. Sau la Londra, pe Park Lane nr. 55, apartamentul nr. 158. La această adresă se afla sediul firmei Three Mile Pound Farm, societate de import-export specializată în cereale și... animale. Lucia Filderman și, după ea, Harry și Gabriela Deleanu aveau în fața ochilor cheia plecării lor. Nici unul dintre ei însă nu a înțeles.

Datoria

Henry Jacober a comunicat care era prețul său: 12.000 de dolari americani. Nici o familie română închisă între patru pereți în București nu dispunea de valută și nu putea strânge o asemenea sumă. Harry s-a gândit la țara și familia în care se născuse, la mulțimea de mătuși și unchi rămași în Texas. Sora lui Harry profitase de o deschidere foarte scurtă a frontierelor imediat după al Doilea Război Mondial și fugise în Canada. Așadar, a fost lansată o cerere de ajutor peste Atlantic. Culmea! Oare bunicul era conștient de intensitatea propagandei anticomuniste pe care, în plin Război Rece, o producea America? Avea el idee de groaza pe care i-o inspirau comuniștii fiecărui cetățean american și canadian? Eram în 1961, la apogeul obsesiei și al intoxicării...

Refuzul familiei Greenberg de la Houston a fost sec și categoric: Harry nu va vedea nici un ban. La fel și din partea celor de la Montréal. Sora bunicului a contribuit cât i-au permis mijloacele de trai modeste, dar familia sa vitregă era îngrozită de cariera comunistă a acestui Harry. Erau convinși că Harry își numise

fiica cea mare Lena în semn de omagiu față de Lenin și că meзина, Marina, ar fi trebuit să se numească Stalina! Lenina și Stalina, această anecdota ne făcea să murim de răs pe sora mea, verișoara mea și pe mine. Realitatea este mai puțin amuzantă. „Dacă a vrut să trăiască cu bolșevicii, să rămână acolo!”, au vociferat texanii, care le-au întors spatele verilor îndepărtați. Reacție viscerală de americani față de un resortisant al blocului sovietic. De asemenea, reacție a unei familii față de un străin care nici măcar nu îi mai purta numele. „Deleanu? Dar despre cine vorbim?” Acesta este prețul pe care trebuie să-l plătești când îți schimbi patronimul cu unul ficțional.

Lucia nu avea nici o îndoială că își va recupera fondurile odată ce familia va ajunge la Paris. Era stabil: avea să le împrumute banii. Bunicii mei urmau să îi plătească datoria pe măsură ce găseau de lucru în Franța. Așa avea să devină ea cămătăreasa familiei Deleanu, ceea ce o va face din ce în ce mai intruzivă și mai autoritară. Mama și sora mea vor păstra o amintire dureroasă a omniprezenței ei în adolescența lor.

Se apropia vara. Ofițeri în civil, cu o purtare mie-roasă, după cum era de așteptat, au venit la domiciliul familiei. Marina, mama mea, îi mai are în fața ochilor și acum. Elevă timidă, ea a fost cea care le-a deschis poarta grădinii. Harry era plecat în acea după-amiază. În hol, Gabriela a început singură conversația. Cunoștea bine limbajul favoritismelor și al aparențelor înșelătoare. Știa să aleagă cuvintele, să spună fără să spună.

Ofițerii nu au anunțat-o nimic deosebit. Cu toate acestea, frazele lor enigmatice conțineau un mesaj de mare importanță. Erau invitați, ea și soțul ei, să solicite un pașaport. Era clar că intermediarul își făcuse treaba. Semaforul se făcuse verde.

În realitate, plecarea însemna renunțarea la naționalitatea română. Nu avea să fie niciodată vorba de un pașaport, ci de o simplă viză de ieșire, șampilată pe o foaie de drum. Exilul devenea totuși real. Era timpul să li se spună copiilor. A fost ca un cutremur. Crescute la școala Republicii Populare, având socialismul ca singur orizont, fetele nu se gândiseră niciodată să traverseze granițele. Cum putea să arate o existență în acest Occident visat în secret, dar atât de temut? Era această plecare o fugă? Ar trebui să se ascundă? Nu li se spusese totul, dar ele înțeleseseră: părinții lor erau la pământ. Nu ele, nu ele. De ce să le smulgă în acest fel din viața pe care o duceau? Lena tocmai intrase la liceu. Tânărul Ștefan își declarase dragostea față de ea. Era prima ei dragoste și nu putea renunța la el. Niciodată. Își încleșta pumnii, se revolta. Marina tăcea, ținând-o în brațe pe Ciucu, pisica gri care se uita cruciș și simțea pericolul, pisica ei adorată. Numai ea știa cum să își afunde degetele în blana ei, cum să o facă să toarcă. Ciucu, ar trebui să o lase, ar trebui să o abandoneze? Totul devenea confuz. Erau prea multe lucruri la care trebuiau să se gândească.